Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN-2019-393

14.5.2019

Sparebanken Møre

Utlån

Utlån – opplysningsplikt – bankens erstatningsplikt.

Saken dreide seg om banken var ansvarlig for tap på valutalån, som følge av at valutaen hadde utviklet seg ugunstig etter opptak av lånet. Klager var ektefelle til låntaker og overtok boet uskiftet. Klager mente at hun og ektefellen hadde fått mangelfull rådgivning i forbindelse med lånopptaket og at de skulle vært frarådet å ta opp lånet. Nemnda mente at det ikke var grunnlag for å konkludere med at låntaker skulle ha vært frarådet lånopptaket etter finansavtalel. § 47. Det var heller ikke grunnlag for å lempe ansvaret i medhold av avtl. § 36. Banken fikk medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 951 285 pluss renter

Saksfremstilling

Saken dreier seg om banken er ansvarlig for valutatap i forbindelse med at valutaen på valutalån hadde utviklet seg ugunstig etter opptak av lånet. Låntaker, som var klagers ektefelle, døde i 2015, hvorpå klager overtok boet uskiftet.

Klagers avdøde ektefelle (låntakeren) tok i 2008 opp valutalån i CHF motsvarende NOK 1 499 988. Som sikkerhet ble stilt pant i ektefellenes felles bolig, som låntakeren hadde hjemmel til. Klager signerte som samtykkende ektefelle på pantsettelseserklæringen. I forbindelse med at ektefellene i 2010 flyttet til ny bolig som de eide sammen, signerte klager som pantsetter da panteheftelsen ble flyttet over på den nye boligen.

Siden låneopptaket har valutaen utviklet seg ugunstig, slik at motverdien av lånet målt i NOK har økt betydelig, og det har vært behov for å øke pantesikkerheten. Det har i den forbindelse vært kontakt mellom banken og låntakeren, hvor låntakeren ga uttrykk for at han ikke ønsket å konvertere lånet til NOK, ettersom tapet ville bli for stort.

Låntakeren døde i 2015, og klager overtok boet uskiftet. Etter anbefaling fra banken ble lånet konvertert til NOK den 23.12.15. I den forbindelse ble det realisert et valutatap på NOK 951 285. Det har ikke vært betalt avdrag på valutalånet, og lånet var etter konverteringen på NOK 2 455 969.

Klager har i det vesentlige anført at hun og låntakeren har fått mangelfull rådgivning i forbindelse med låneopptaket og pantsettelsen. Ektefellene hadde ikke forutsetninger for å forstå risikoen ved valutalånet. Banken skulle ha frarådet låntakeren å oppta lånet, og frarådet klager å stille realkausjon ved pantsettelsen av fellesboligen. Låneavtalen må settes til side etter avtaleloven § 36, og klager må tilkjennes kompensasjon for det valutatapet hun har lidt.

Finansforetaket har i det vesentlige anført at låntakeren har fått god informasjon om risikoen. Også klager har fått informasjon om risikoen. I alle fall har de fått kjennskap til risikoen etter hvert som valutakursen utviklet seg negativt. Et eventuelt krav mot banken er nå bortfalt ved foreldelse.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Banken har dokumentert at låntakeren ved låneopptaket i 2008 fikk informasjon om risikoen ved valutalån. I tilsagnsbrevet 15.4.08 heter det at valutalån innebærer risiko for negativ kursutvikling, og at den virkelige lånekostnaden "i sterk grad" kan bli påvirket av kursutviklingen hvis valutalånet ikke balanseres mot valutainntekt. Videre heter det at valutalån kan redusere risiko for den som har inntekter i samme valuta, men at valutalån ellers må betraktes som ren spekulasjon (understreket av banken i tilsagnsbrevet). I gjeldsbrevet fra 2008 vises det til vedlagt informasjon om kurs- og renterisiko, og låntakeren har undertegnet på at han er innforstått med risikoen. Det nevnte vedlegget gir tydelig informasjon om viktigheten av å være bevisst på risikoen ved valutalån som ikke balanseres mot valutainntekt. Nemnda kan ikke se at klageren kan nå frem på det grunnlaget at banken har forsømt sin opplysningsplikt overfor låntakeren om risiko ved valutalån.

Med den informasjon som ble gitt om risikoen, er det ikke grunnlag for å konkludere med at låntakeren skulle ha vært frarådet valutalånet etter finansavtalel. § 47. Heller ikke er det grunnlag for å lempe ansvaret i medhold av avtl. § 36.

Klageren undertegnet selv opprinnelig pantobligasjon i 2008 med ektefellesamtykke til pantsettelse av felles bolig. Ved bytte av panteobjekt i 2010 undertegnet hun pantobligasjon som pantsetter i sin egenskap av hjemmelshaver til eiendommen sammen med sin mann. Hun mener at hun selv ikke på noe tidspunkt har fått informasjon av banken om risikoen ved valutalån. Klageren mener at hun både i forbindelse med ektefellesamtykket i 2008 og pantsettelsen i 2010 skulle ha fått slik informasjon. Banken forklarer på sin side at klageren ved flere anledninger ble informert om risiko ved valutalån.

Etter ektefellens (låntakerens) død overtok klageren ansvaret for valutalånet ved å overta boet uskiftet. Spørsmålet om hvilken informasjon klageren selv tidligere har fått som ektefelle (2008) og pantsetter (2010), kommer da i bakgrunnen. Når hennes avdøde ektemann ikke ville kunne nå frem på grunnlag av mangelfull informasjon om risiko ved valutalån, kan heller ikke klageren nå frem. Nemnda vil legge til at bankens forklaring og den dokumentasjon som banken har lagt frem, tyder på at klageren tidligere er blitt informert om risikoen ved det valutalånet som ektefellen hadde i banken.

Nemnda vil tilføye at det heller ikke overfor klageren som ny låntaker er grunnlag for lemping av lånet etter avtal. § 36.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Banken gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Trond A. Lie (selskapsrepresentant), Ingvild Dønnem Søyseth (selskapsrepresentant), Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant) og Helene Folmo Hafnor (forbrukerrepresentant).